

Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering, budget 2027

NOTAT16. september
2026**Sagsbehandler**
ni931**Indledning**

Kommunerne har ved den årlige budgetlægning valgfrihed mellem et statsgaranteret udskrivningsgrundlag eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlaget, med dertilhørende skøn for befolkningsfremskrivning samt tilskud- og udligningsbeløb, som grundlag for kommunens indtægtsside.

Såfremt Frederikssund Kommune vælger den tilbudte statsgaranti, vil indtægtssiden være endelig, og der vil ikke blive foretaget en efterregulering. Vælger kommunen derimod at selvbudgettere, vil indtægtssiden blive efterreguleret, når den endelige befolkningsudvikling og udskrivningsgrundlag i kommunen kendes, og en efterregulering vil blive afregnet 3 år efter budgetåret, dvs. i 2030. Fra og med budget 2026 vil efterreguleringen kun blive reguleret i forhold til kommunens egen udvikling holdt op imod statsgarantiens ikke-opdaterede landstal – tidligere blev statsgarantiens landstal også opdateret.

Rammerne for kommunal selvbudgettering

Fra budgetåret 2026 er reglerne for kommunernes valg mellem statsgaranti og selvbudgettering ændret. Formålet med de nye regler er blandt andet at begrænse risikoen for store tab ved at vælge selvbudgettering. Samtidig skal en eventuel gevinst ved selvbudgettering i højere grad skyldes udviklingen i den enkelte kommune og ikke blot, at skatteindtægterne på landsplan vokser mere end forventet.

De nye regler har blandt andet betydning for kommuner med stigende indbyggertal. I en kommune, der vokser, kan der være et større behov for kommunale serviceydelser, end der bliver taget højde for i statsgarantien. Selvbudgettering giver derfor fortsat mulighed for, at kommunen kan få del i den økonomiske gevinst, hvis kommunens egen udvikling bliver bedre end forudsat i statsgarantien.

For kommuner, der vælger selvbudgettering, beregnes den endelige efterregulering af den kommunale udligning på baggrund af de samme landstal, som indgår i statsgarantien. Det betyder, at kommunens faktiske udvikling efterfølgende sammenholdes med det grundlag, som var fastsat i statsgarantien. På den måde er det især kommunens egen udvikling i fx indbyggertal og beskatningsgrundlag, der har betydning for, om kommunen opnår en gevinst eller et tab ved selvbudgettering.

Der er samtidig indført et samlet loft på 1,5 mia. kr. for den gevinst, som kommunerne tilsammen kan opnå ved selvbudgettering. Den nye ordning indebærer dermed mindre risiko for meget store økonomiske udsving ved valg af selvbudgettering end efter de tidligere regler.

For Frederikssund Kommune er det især to forhold, der vil have betydning for den endelige efterregulering: udviklingen i kommunens indbyggertal frem til 1. januar 2027 og udviklingen i kommunens beskatningsgrundlag.

Statsgarantien holdt op imod selvbudgettering

I forhold til Frederikssund Kommunes egen befolkningsprognose fra marts 2026 samt den nyeste slutning fra 2025, hvor 99 pct. af borgerne er lignet (medregnet), er der et potentielt provenutab ved valg af selvbudgettering i 2027 på ca. 5,0 mio. kr.

Tabel 1. Valget mellem statsgaranti vs. selvbudgettering, 2027

(i 1.000 kr.)	Statsgaranti	Selvbudgettering	Forskel
Indkomstskatteprovenu	2.928.935	2.892.016	-36.919
Foreløbig tilskud og udligning	394.342	430.180	35.838
Nettoprovenu	3.323.277	3.322.196	-1.082
Skøn over efterregulering af kommunal udligning			
Samlet efterregulering 2026 i 2029	0	-3.908	-3.908
I alt inkl. efterreguleringer	3.323.277	3.318.288	-4.990
Beregningsparametre 2026			
Folketal pr. 1. januar 2026	47.821	47.984	163
Udskrivningsgrundlag i 1.000 kr.	11.441.152	11.293.929	-144.216

Kilde: KL's tilskuds- og udligningsmodel, tabel 8E.

Kommunens befolkningsprognose og væksts-køn udspecificeres nærmere i de næste to afsnit.

Befolkningsprognoser

I forhold til befolkningstilvæksten er statsgarantien for 2027 baseret på Danmark Statistiks samlede befolkningsfremskrivning for hele landet. Indtægtsskønnet ved selvbudgettering i ovenstående tabel 1 er baseret på Frederikssunds egen befolkningsprognose fra marts 2026.

Tabel 2. Indbyggertal og befolkningsprognoser, 2025-2030

Indbyggertal pr. 1. jan.	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Danmarks Statistik (Statsgaranti)	46.572	47.367	47.821	47.655	47.922	48.183
Frs. Befolkningsprognose (Selvbudgettering)	46.738	47.540	47.984	47.947	48.227	48.577
Faktisk befolkning	47.052	47.450	<i>48.000</i>			
Diff.: Faktisk befolkning vs. Frs. Befolkningsprogn.	314	-90	+16			

Kilde: www.statistikbanken.dk samt Frederikssund Befolkningsprognose 2025

Note: Den "faktisk befolkning" i 2027 (tallet er i kursiv) er administrations bedste bud ud fra indbyggertallet pr. 1. september 2027. Buddet er korrigeret for, at kommunen plejer at opnå det højeste indbyggertal sidst i sommerhalvåret, hvorefter det stagnerer eller falder en smule.

I forhold til Frederikssunds eget indbyggertal er der pr. 1. september 2026 47.968 borgere med adresse i kommunen. Det er således administrationens vurdering, at kommunen vil lande lige over den vedtagne befolkningsprognoses bud på indbyggertallet pr. 1. januar 2027.

Vækstskøn i udskrivningsgrundlaget

Den tilbudte statsgaranti er baseret på forventningerne i Økonomisk Redegørelse (ØR) fra maj 2026, og denne er senest opdateret i august 2026. Med de nyeste ØR-skøn fra august 2026, har regeringen nedjusteret skønnet for det kommunale beskatningsgrundlag med 18 mia. kr. i 2027, svarende til et fald på ca. 1,3 pct.

Nedenstående tabel 3 viser væksts-kønnene i Frederikssund sammenholdt med hele landets vækstgrundlag i udskrivningsgrundlag ved fastsættelse af statsgarantien i maj 2026.

Tabel 3. Skøn over kommunens og landets udskrivningsgrundlag 2024-2030, ØR-maj 2026, slutligning 2024

ØR maj 2026	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Frederikssund Kommunes samlet vækst i USG (pct.)	6,3	4,3	2,5	4,9	3,8	3,8	3,9
Skønnet vækst på landsplan (pct.)	6,2	3,8	3,4	4,4	3,6	3,6	3,6
Difference, Frs. vs. landet*	0,2	0,6	-0,8	0,5	0,2	0,2	0,3

Kilde: KL's tilskudsmodel tabel 5, september 2026

* Årsagen til at differencen ikke ser ud til at passe skyldes, at regnestykket er lavet ud fra de faktiske tal uden afrundinger.

Tabel 4 viser de opdaterede vækstskøn for udskrivningsgrundlaget efter regeringens økonomiske redegørelse for landet i august 2026.

Tabel 4. Skøn over kommunens og landets udskrivningsgrundlag 2024-2030, ØR-august 2026, slutligning 2025

ØR august 2026	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Frederikssund Kommunes samlet vækst i USG (pct.)	6,3	3,1	2,8	4,3	3,9	3,9	3,9
Skønnet vækst på landsplan (pct.)	6,2	2,8	3,6	3,9	3,7	3,6	3,7
Difference, Frs. vs. landet*	0,2	0,4	-0,8	0,5	0,2	0,2	0,2

Kilde: KL's tilskudsmodel tabel 5, september 2026

* Årsagen til at differencen ikke ser ud til at passe skyldes, at regnestykket er lavet ud fra de faktiske tal uden afrundinger.

Som det ses i tabel 3 og 4, er vækstskønnene i både Frederikssund og landet blevet nedjusteret i den seneste slutligning fra SKAT. Ud fra de seneste slutligninger tillægges de enkelte års vækstskøn, hvilket betyder at vækstskønnene i 2025, 2026 og 2027 tilsammen er afgørende for, hvad 2027's udskrivningsgrundlag forventes at blive. I Frederikssund er det treårige vækstskøn imellem de to redegørelser faldet fra 11,8 pct. i maj-redegørelsen til 10,3 pct. i august-redegørelsen, dvs. et samlet væksthæld i udskrivningsgrundlaget for 2027 på 1,5 pct., hvilket er 0,2 pct. større end faldet på landsplan.

Afrunding

Den tilbudte statsgaranti – baseret på ØR-maj 2026 og Danmark Statistiks befolkningsprognose – er 5,0 mio. kr. højere, end hvad Frederikssund Kommunes eget skøn for selvbudgettering viser.

I nedenstående tabel 5 skitseres forskellige scenarier ud fra de to parametre: en ændret befolkningstilvækst (Befolkningsprognose, BP) samt regulering af den kommunale udligning i forbindelse med ændret udskrivningsgrundlag (USG) for Frederikssund Kommune:

Tabel 5. Alternative skøn for kommunen ved selvbudgettering (+ = gevinst)

Udskrivningsgrundlag/ Indbyggertal (i 1.000 kr.)	USG1 -1% vækst	USG2 -0,5% vækst	ØR aug. 2026	USG3 +0,5% vækst	USG4 +1% vækst
BP4, +200 borgere	-6.335	-2.486	1.363	5.212	9.061
BP3, +100 borgere	-9.511	-5.662	-1.813	2.035	5.884
Frs. Befolkningsprogn.	-12.688	-8.839	-4.990	-1.141	2.708
BP2, -100 borgere	-15.864	-12.015	-8.166	-4.317	-468
BP1, -200 borgere	-19.040	-15.192	-11.343	-7.494	-3.645

Kilde: KL's tilskudsmodel, september 2026 samt egne beregninger.

Note: De kursive felter er administrationens egne udregninger baseret på forskellene i de celler med **fed** skrift.

Det er især kommunens indbyggertal, der er afgørende for, om det er fordelagtigt at vælge selvbudgettering fremfor statsgarantien. Eftersom Frederikssunds indbyggere tjener mere end landsgennemsnittet, vil et større udskrivningsgrundlag pr. borgere blive udlignet med 75 pct. ved valg af selvbudgettering i efterreguleringen. Hvis indbyggertallet derimod stiger, vil kommunen blive kompenseret 1:1 i efterreguleringen af den kommunale bloktilskud, der fordeles via kommunernes indbyggertal.

Med udgangspunkt i administrationens seneste skøn for indbyggertallet på ca. 48.000 borgere pr. 1. januar 2027, som mest af alt peger i retning af at befolkningsprognosen holder, er det mest sandsynlige scenarie ved valg af selvbudgettering et provenutab på 5,0 mio. kr. Det er således administrationens anbefaling, at byrådet vælger statsgarantien, eftersom det mest sandsynlige scenarie er, at kommunen vil lide et provenutab ved selvbudgettering.

Vælger byrådet ved 2. behandling den tilbudte statsgaranti vil indtægtssiden i 2027 forblive uændret i forhold til det skøn, som er indeholdt i den indgåede budgetaftale for 2027.